

102. ÍRÁS

A VALLÁSOS HIT ALAPJAI

A HITETLEN, anyagi világnézetű egyén számára az ember csak egy evolúciós véletlen esemény. Az ő túlélési reményei pusztán a halandói képzelet kitalációi; a félelmei, a szeretete, a vágyai és a hiedelmei pusztán csak válaszok bizonyos élettelen anyagi atomok véletlen összerendeződésére. Semmilyen energiamegnyilvánulás vagy bizodalom-kinyilvánítás sem képes a síron túlra juttatni őt. Az emberek legjavának odaadó munkáját és ihletett tehetségét mind pusztulásra ítélte a halál, az örök feledés és lélek-kihunyás hosszú és magányos éjszakája. A halandói lét múlandó napja alatti élet és munkálkodás egyetlen jutalma a leírhatatlan kétségbeesés. Az élet minden egyes napja lassan és biztosan erősebbre vonja annak a könyörtelen pusztulásnak a szorítását, melyet egy ellenséges és irgalmatlan anyag-világegyetem rendelt el, s amely a végső támadást jelenti az emberi vágy minden szép, nemes, magasztos és jó eleme ellen.

² De nem ez jelenti az ember végét és örökkévaló végzetét; e rémlátás csak egy kóbor lélektől származó kétségbeesett kiáltás, aki elveszett a szellemi sötétségben, és aki bátran küzd tovább valamilyen anyagi bölcsélet működéselvű álokoskodásaival, akit elvakított a többsikű ismeretszerzés zavara és torz volta. És mindeme sötét véget és mindeme kétségbeli végzetet mindörökre eloszlatja egyetlen bátor hitbeli tett is az Isten gyermekei legszerényebbikének és legtudatlanabbikának részéről a földön.

³ Ez az üdvös hit akkor születik meg az ember szívében, amikor az erkölcsi tudata felismeri, hogy az emberi értékek az anyagtól a szellemi felé, az emberitől az isteni felé, az időtől az örökkévalóság felé terelődhetnek a halandói tapasztalásban.

1. HITBELI BIZONYOSSÁGOK

¹ A Gondolatigazító munkája adja a magyarázatot arra, hogy az ember kezdetleges és evolúciós kötelességérzése átalakul a kinyilatkoztatás örök valóságaiban való felsőbbrendű és bizonyosabb hitté. Az ember szívében lennie kell vágnak a tökéletességre ahhoz, hogy biztosított legyen a legfelsőbb eléréséhez vezető hitbeli út megértésére való képessége. Ha bárki az isteni akarat megcselekedése mellett dönt, megfogja ismerni az igazság útját. Szó szerint igaz, hogy „az emberi dolgokat meg kell ismernünk ahhoz, hogy szeretni tudjuk, az isteni dolgokat viszont meg kell szeretnünk ahhoz, hogy megismerhessük”. Ám az őszinte kételyek és a nyílt kétkedések nem jelentenek bünt; az ilyen hozzáállások pusztán késlekedést hoznak a tökéletesség elérése felé tartó fejlődési úton. A gyermeki

bizodalom biztosít az ember számára belépést a mennyei felemelkedés országába, de a fejlődés teljes mértékben a kifejlett ember erős és biztos hitének hathatós gyakorlásától függ.

² A tudományos megértés alapját az időben megfigyelhető tények alkotják; a vallásos hit az örökkévalóság szellemprogramjából gyűjt bizonyítékot. Amikor a tudásunk és az értelmünk képtelen elérni valamit, az igaz bölcsesség arra int minket, hogy vallásos rálátáson és szellemi átalakuláson keresztül a hitünket engedjük teljesíteni azt.

³ A lázadás miatti elszigeteltség következményeként az igazság kinyilatkoztatása az Urantián túl gyakran keveredett a részleges és átmeneti jellegű mindenségtanok állításaival. Az igazság változatlan marad nemzedékről nemzedékre, azonban a fizikai világról szóló, az igazsággal kapcsolatos tanítások napról napra és évről évre változnak. Az örökkévaló igazságot nem szabad semmibe venni azért, mert esetleg az anyagi világgal kapcsolatos ósdi eszmék társaságában mutatkozik. Minél több tudományos ismeretre tesztet szert, annál kevésbé lehetnek biztosak a dolgokban; minél több vallási felismeréssel rendelkeztek, annál biztosabbak vagytok.

⁴ A tudományos meggyőződések teljes mértékben az értelemről fakadnak; a vallási bizonyosságok az *egész személyiség* legmélyebb alapjaiból származnak. A tudomány az elme felfogásához folyamodik; a vallás a test, az elme és a szellem, sőt az egész személyiség hűségéhez és odaadásához folyamodik.

⁵ ¶ Az Isten olyannyira teljesen valóságos és abszolút, hogy az ő valósága bizonyosságának semmilyen anyagi tanújelét nem lehet találni, illetőleg semmilyen, úgynevezett csodás kimutatására nem lehet jutni. Mindig is azért fogjuk ismerni őt, mert bízunk benne, és az őbenne való hitünk teljes mértékben azon alapul, hogy személyesen részt veszünk az ő végtelen valóságának isteni megnyilatkozásában.

⁶ ¶ Az emberben lakozó Gondolatigazító bizonyosan kinevel az emberi lélekben egyfajta igaz és kutató vágyódást a tökéletességre, valamint egy olyan mélyreható kíváncsiságot, melyet megfelelően kielégíteni csakis az Istennel, azon Igazító isteni forrásával való közösség révén lehet. A vágyódó emberi lélek nem elégszik meg mással, mint az élő Isten személyes felismerésével. Bármivel is több az Isten, mint magas és tökéletes erkölcsi személyiség, a mi vágyódó és véges felfogásunkban nem lehet ennél kevesebb.

2. VALLÁS ÉS VALÓSÁG

¹ A figyelmes elmék és az árnyalatnyi különbségeket is érzékelő lelkek akkor ismerik meg a vallást, amikor megtalálják azt a társaik életében. A vallásnak nincs szüksége meghatározásra; mi mindannyian ismerjük annak társadalmi, értelmi, erkölcsi és szellemi gyümölcseit. És mind ez abból a tényből fakad, hogy a vallás az emberi faj tulajdona; a vallás nem a műveltség gyermeke. Igaz, hogy az egyénnek a vallásról alkotott felfogása még mindig csak emberi és ezért tárgya lehet a tudatlanság rabságának, a babonáság rabszolgaságának, az álokoskodás megtévesztésének és a hamis bölcsélet téveszméinek.

² Az igaz vallásos bizonyosság egyik jellemző sajátága az, hogy az állításai abszolút voltától és a hozzáállásának rendíthetlenségétől függetlenül a kifejeződésének szelleme olyan biztos és kiegyensúlyozott, hogy soha nem mutatja az önmaga erőszakos előtérbe tolásának vagy önös felmagasztalásának legkisebb jelét sem. A vallásos tapasztalás bölcsessége valamiféle látszólagos képtelenség annyiban, hogy egyszerre emberien eredeti és Igazító-származék. A vallásos erő nem az egyén személyes előjogainak terméke, hanem inkább az ember és a minden bölcsesség örök forrása magasztos társulásának munkája. Az igaz és tiszta vallás szavai és tettei így válnak ellenállhatatlanul irányadóvá minden megvilágosodott halandó számára.

³ Nehéz azonosítani és elemezni a vallásos tapasztalás tényezőit, de nem nehéz észrevenni, hogy az ilyen vallási hívek úgy élnek és tevékenykednek, mintha már most is az Örökkévaló jelenlétében volnának. A hívek úgy viszonyulnak e múlandó élethez, mintha a halhatatlanság már csak karnyújtásnyira volna. Az ilyen halandók életében van egy olyan hiteles eredetiség és önkéntelen kifejeződés, amely örökre megkülönbözteti őket ama társaiktól, akik csak a világ bölcsességét szívták magukba. Úgy tűnik, hogy a vallási hívek hatékonyan megszabadultak a viszontagságokban megmutatkozó ama kínzó rohanástól és fájdalmas kényszertől, mely eredendő velejárója az idő tovatűnő áramainak; olyan személyiségi kiegyensúlyozottságot és jellembeli nyugodtságot mutatnak, melyet az életben, a lélektan és a társadalomtan törvényei nem magyaráznak meg.

⁴ ¶ Az idő állandó eleme az ismeretszerzésnek; a vallás az általa biztosított felruházottságokat azonnal hozzáférhetővé teszi, jóllehet a kegyelemben ott van a növekedés fontos tényezője, a vallásos tapasztalás minden szakaszában ott van a határozott fejlődés. A tudás örökkévaló kutatás; mindig tanultok, de sohasem lesztek képesek eljutni a tiszta igazság teljes megismeréséig. Önmagában a tudásban sohasem lehet teljes bizonyosságra szert tenni, csak a közelítés valószínűség növekszik; viszont a szelle-

mileg megvilágosodott vallásos lélek *tud*, és *most* tud. És még e mély és határozott bizonyosság sem készteti az ilyen józan vallásos hívőt arra, hogy valamivel is kevésbé érdeklődjön az emberi bölcsesség fejlődésének hullámhegyei és hullámvölgyei iránt, melynek anyagi vége a lassan haladó tudomány eredményeihez kapcsolódik.

⁵ Még a tudomány felfedezései sem igazán *valóságosak* az emberi tapasztalás tudatában addig, amíg ki nem bomlanak és kölcsönös összefüggésbe nem kerülnek, amíg a felfedezés tárgyához tartozó tényeik ténylegesen meg nem telnek *jelentéssel* az elme gondolköreibé való becsatlakozáson keresztül. A halandó ember még a maga fizikai környezetét is az elme szintjéről, annak lélektani bejegyzésének szemszögéből látja. Ezért nincs semmi különös abban, hogy az embernek magas fokon egyesített értelmezést kell adnia a világegyetemről és azután kell törekednie arra, hogy a tudománya ezen energia-egységét azonosítsa a vallásos tapasztalásának szellem-egységével. Az elme egység; a halandói tudat az elmeszinten él és az elmével való felruházottságon keresztül látja az egyetemes valóságokat. Az elme nézőpontja nem adja vissza a valóság forrásának, az Első Forrásnak és Középpontnak a lételemi egységét, viszont képes arra és néha meg is teszi, hogy megmutatja az embernek az energia, az elme és a szellem élménybeli egységbe rendeződését a Legfelsőbb Lényben és a Legfelsőbb Lényként. De az elme sohasem lehet sikeres a valóság sokféleségének ezen egyesítésében, hacsak nincs az ilyen elme határozottan tudatában anyagi dolgoknak, értelmi jelentéstartalmaknak és szellemi értékeknek; kizárólag a működéshez tartozó valóság hármasegységének összhangjában van egység, és csakis az egységben nyer megelégedést a személyiség a mindenségrendi állandóság és következetesség felismerése terén.

⁶ Egységet az emberi tapasztalásban legjobban a bölcséleten keresztül lehet elérni. És bár a bölcséleti gondolkodás vázának mindig anyagi tényeken kell alapulnia, az igaz bölcséleti lendülettel áthatott lélek és energia azért halandói szellemi látásmód.

⁷ ¶ Az evolúciós embernek természetes módon nem ízlik a kemény munka. Ahhoz, hogy az élettapasztalásában lépést tartson a gyarapodó vallásos tapasztalás ösztökélő igényeivel és készítő ösztönzéseivel, folyamatosan munkálkodnia kell a szellemi növekedésén, az értelmi bővülésén, a tárgyi tudásának gyarapításán és a társadalmi szolgálatán. Nincs valódi vallás igen tevékeny személyiség nélkül. Ezért törekednek a tunyább emberek az igazán vallásos tevékenységek szigorától való menekülésre egyfajta ravasz önámítás révén, azon keresztül, hogy elkoptatott vallási tantételek és hitelvek hamis fedezékébe húzódnak. De az igaz vallás élő. A vallási fogalmak értelmi elmere-

vítése egyenlő a szellemi halállal. Esmék nélkül nem foghatjátok fel a vallást, de amint a vallás kizárólag egy *eszmére* szűkül, akkor már nem vallás többé; az pusztán egyfajta emberi bölcsesletté vált.

⁸ Megismételjük, hogy vannak másfajta, ingatag és gyengén fegyelmezett lelkek, akik a vallás érzelmeskedő eszméit menekülési útként vennék igénybe, hogy az élet bosszantó igényeitől megszabaduljanak. Amikor bizonyos tétova és félnék halandók kísérletet tesznek az evolúciós élet szüntelen nyomása alól való kiszabadulásra, akkor látszólag a vallás, ahogy ők értelmezik azt, mutatja számukra a legközelebbi menedéket, a legjobb menekülési útvonalat. De a vallás küldetése az, hogy felkészítse az embert, hogy bátran, sőt hősiesen nézzen szembe az élet viszontagságaival. A vallás az evolúciós ember legfelsőbb szintű képessége, az egyetlen dolog, mely képessé teszi a folytatásra és „a kitartásra, mintha látná Őt, aki láthatatlan”. A megmagyarázhatatlan keresése azonban gyakran valamiféle visszavonulás az élettől, melyet azok az emberek tesznek a magukévá, akik nem élvezettel folytatják a vallásos élet megélésével kapcsolatos hathatósabb tevékenységeket az emberi társadalom és érintkezés nyílt színterén. Az igaz vallásnak *cselekednie* kell. A viselkedés akkor válik vallásos eredménnyé, amikor az ember ténylegesen szert tesz rá, vagyis inkább amikor a vallás lehetőséget kap arra, hogy igazán birtokba vegye az embert. A vallás sohasem fog megelégedni pusztá gondolkodással vagy tétlen érzéssel.

⁹ Nem kerüli el a figyelmünket az a tény, hogy a vallás gyakorta cselekszik esztelenül, sőt vallástalanul, de azért *cselekszik*. A vallásos meggyőződésbeli tévelygések vezetnek ugyan véres üldözésekhez, de a vallás mindig tesz valamit; a vallás lendületes!

3. TUDÁS, BÖLCSESSÉG ÉS RÁLÁTÁS

¹ Az értelmi fogyatékoság vagy a képzettség hiánya azért hátráltatja elkerülhetetlenül a jobb vallási teljesítmények elérését, mert a szellemi természetét tekintve az ilyen elszegényített környezet megfosztja a vallást a fő csatornájától ahhoz, hogy bölcséleti kapcsolatot teremtsen a tudományos ismeretek világával. A vallás értelmi tényezői fontosak, azonban a túlfejlett voltuk néha ugyancsak nagy hátrányt és kellemetlenséget jelent. A vallásnak folyamatosan egy látszólagosan képtelen kényszer mellett kell munkálkodnia: szüksége van a gondolat hatékony kihasználására, s ugyanakkor engednie kell minden gondolat szellemi hasznavehetőségéből.

² A vallásos elméleti vizsgálódás elkerülhetetlen, de mindig káros; az okoskodás mindig eltorzítja a vizsgálódása tárgyát. Az elméleti okoskodás hajlamos a vallást va-

lamiféle anyagi vagy emberszerű dologgá alakítani, és így, mialatt közvetlenül megzavarja az okszerű gondolkodás tisztaságát, közvetve arra kényszeríti a vallást, hogy a múlandó világ valamely rendeltetési céljaként jelenjen meg, éppen azon világéként, mellyel szemben örökké éles ellentétet kellene alkotnia. A vallást ezért fogják mindig látszólagos képtelenségek jellemezni, olyan látszólagos ellentmondások, melyek az anyagi és a szellemi világegyetemi szintek közötti élményelvi kapcsolat — a morontia mota, az igazság-megítélésre és egység-felfogásra való, a bölcséletet meghaladó érzékenység — hiányából erednek.

³ Az anyagi érzések, emberi érzelmek közvetlenül anyagi tettekhez, önző cselekedetekhez vezetnek. A vallási látásmód, a szellemi késztetések közvetlenül vallásos cselekedetekhez, a társadalmi szolgálat és az emberszerető jóakarát önzetlen tetteihez vezetnek.

⁴ A vallásos vágy nem más, mint az isteni valóság utáni sóvár kutatás. A vallásos tapasztalás annak tudatának felismerése, hogy az ember megtalálta Istent. És amikor valamely emberi lény megtalálja Istent, akkor e lény lelkében megtapasztalja a győzelem leírhatatlan nyugtalanságát, vagyis hogy felfedezte, hogy a kevésbé megvilágosodott társaival való szeretetteljes szolgálat-kapcsolatra való törekvésre ösztönzik őt, nem is annak megmutatására, hogy ő már megtalálta Istent, hanem inkább arra, hogy hagyja, hogy a saját lelkéből feltörő örökkévaló jóság túláradása megújítsa társait és megneemesítse őket. A valódi vallás fokozottabb társadalmi szolgálatra ösztönöz.

⁵ ¶ A tudomány, a tudás a *tények* tudatosulásához vezet; a vallás, a tapasztalás az értékek tudatosulásához vezet; a bölcsélet, a bölcsesség *összehangolt* tudatosságához; a kinyilatkoztatás (a morontia mota helyettesítője) az *igaz valóság* tudatosulásához vezet; míg a tények, az értékek és az igaz valóság összehangolása a személyiség-valóság tudatosítását alkotja, a lét csúcát, valamint az ugyanezen személyiség továbbélésének lehetőségében való hitet.

⁶ ¶ A tudás az emberek helyének kijelöléséhez, társadalmi rétegek és kasztok létrehozásához vezet. A vallás az emberek szolgálatához, s így erkölcsstan és emberbarátság megalkotásához vezet. A bölcsesség vezet el az eszmék és az embertársak magasabb rendű és jobb társulásához. A kinyilatkoztatás felszabadítja az embereket és elindítja őket az örökkévaló kaland útján.

⁷ A tudomány osztályozza az embereket; a vallás szereti az embereket, sőt a vallásos ember magaként szereti őket; a bölcsesség igazságot tesz a különböző emberek között; a kinyilatkoztatás viszont megdicsőíti az embert és megmutatja az embernek az Istennel alkotott társulásra való képességét.

⁸ A tudomány mindhiába törekszik a műveltségek testvériségének megalkotására; a vallás hívja létre a szellem testvériségét. A bölcelet a bölcsesség testvériségének elérésére törekszik; a kinyilatkoztatás bemutatja az örökkévaló testvériséget, a Végleges Paradicsomi Testületét.

⁹ A tudás büszkeséget merít a személyiség tényéből; a bölcsesség a személyiség jelentéstartalmának tudatossága; a vallás a személyiség értéke felismerésének megtapasztalása; a kinyilatkoztatás a személyiség túlélésének bizonyossága.

¹⁰ ¶ A tudomány arra törekszik, hogy azonosítsa, elemezze és osztályozza a határtalan mindenségrend felbontott részeit. A vallás a teljesség-eszmét, az egész mindenségrendet ragadja meg. A bölcelet megkísérli azonosítani a tudomány anyagi szelvényeit az egészre vonatkozó szellemi-rálátási fogalommal. Ahol a bölcelet e próbálkozásában elbukik, ott a vallás sikert ér el, megerősítve, hogy a mindenségrendi kör egyetemes, örökkévaló, abszolút és végtelen. A Végtelen VAGYOK-nak e mindenségrendje ezért végtelen, határtalan és mindent magába foglaló — időtlen, tér nélküli és korlátlan. És tanúsítjuk, hogy a Végtelen VAGYOK egyúttal a nebadoni Mihály Atyja és az emberi üdvözülés Istene is.

¹¹ A tudomány az Istenséget úgy ábrázolja, mint *tényt*; a bölcelet egy Abszolút *eszméjét* mutatja be; a vallás úgy láttatja Istent, mint szeretetteljes *szellemi személyiséget*. A kinyilatkoztatás megerősíti az Istenség tényének, az Abszolút eszméjének és az Isten szellemi személyiségének az *egységét*, továbbá e fogalmat úgy mutatja be, mint a mi Atyánkat — a létezés egyetemes tényét, az elme örökkévaló eszméjét és az élet végtelen szellemét.

¹² A tudás utáni kutatás alkotja a tudományt; a bölcsességkeresés a bölceletet; az Isten iránti szeretet a vallást; az igazságra való vágyakozás *maga* is kinyilatkoztatás. De a bent lakozó Gondolatigazító az, amely a valóságérzetet az embernek a mindenségrendre való szellemi rálátásával összekapcsolja.

¹³ ¶ A tudományban az eszme megelőzi a maga testet öltésének folyamatát; a vallásban a felismerés élménye megelőzi az eszme kifejeződését. Igen nagy a különbség az evolúciós hinni akarás és a felvilágosult értelem, a vallásos rálátás és a kinyilatkoztatás — az *akarát, mely hisz* — gyümölcse között.

¹⁴ Az evolúció során a vallás gyakran készíti arra az embert, hogy megalkossa a maga fogalmait Istenről; a kinyilatkoztatás azt a jelenséget tárja fel, hogy az Isten kialakítja magát az embert, míg Krisztus Mihály földi életében azt a jelenséget látjuk, hogy az Isten kinyilatkoztatja magát az

embernek. Az evolúció azon van, hogy az Istent emberivé tegye; a kinyilatkoztatás pedig azon, hogy az embert Istenszerűvé tegye.

¹⁵ A tudomány csak az első okokkal elégszik meg, a vallás a legfelsőbb személyiséggel, a bölcelet pedig az egységgel. A kinyilatkoztatás megerősíti, hogy e három valójában egy, és hogy mind jó. Az *örök való* a világegyetem jó voltát alkotja és nem a tér-rossz idő-káprázatait. Minden személyiség szellemi tapasztalásában mindig is igaz, hogy a valós a jó és a jó a valós.

4. A TAPASZTALÁS TÉNYE

¹ Lévén, hogy az elmétekben jelen van a Gondolatigazító, számotokra már nem jelent nagyobb rejtélyt megismerni az Isten-elmét, mint hogy megbizonyosodjatok bármely más elme, legyen az emberi vagy emberfeletti, megismerésének tudatáról. A vallásban és a társadalmi tudatban közös ez: A más-elme-tudatra épülnek. Mások eszméjét a tiétekként elfogadni ugyanolyan módszerrel lehet, mint amely révén elérhetitek, hogy „az elme, mely Krisztusban volt, bennetek is lehessen”.

² Mi is az emberi tapasztalás? Egyszerűen csak kölcsönhatás valamely tevékeny és kutató sajátlénnyel és bármely más tevékeny és külső valóság között. A tapasztalás-halmazt a fogalomalkotás mélysége, valamint a külső valóság felismerésének egésze határozza meg. A tapasztalás mozgása tart egyensúlyt a várakozó képzelőerővel, valamint a kapcsolódó valóság külső sajátságai érzékszervi felfedezésének hevedésével. A tapasztalás ténye az öntudatban, valamint a más-létekben — a más-dologiban, a más-elmeiben és a más-szellemiben — lelhető fel.

³ Az emberben korán tudatosul, hogy nincs egyedül a világban, illetőleg a világegyetemben. A sajátlénnyel környezetében kialakul a más-elmeségnek egyfajta természetes, önkéntelen öntudata. A hit e természetes élményt vallással alakítja, az Istennek a *más-elmeség* valóságaként — forrásaként, természeteként és végzeteként — való felismerésévé. Ám az Istenre vonatkozó ilyen tudás mindig is személyesen megtapasztalt valóság. Ha Isten nem személyiség volna, akkor nem válhatna élő részévé az emberi személyiség valós vallásos tapasztalásának.

⁴ Az ember vallásos tapasztalásában jelenlévő hibaelem nagysága egyenesen arányos az Egyetemes Atya szellemi fogalmát beszennyező anyagelvűségi tartalommal. Az embernek a szellemit megelőző világegyetemi fejlődése abban a tapasztalásban áll, hogy az ember megszabadul az Isten természetére és a tiszta és igaz szellem valóságára vonatkozó eme téves eszméktől. Az Istenség több, mint szellem, azonban a szellemi az egyetlen lehetséges megközelítés a felemelkedő ember számára.

⁵ ¶ Az ima valóban része a vallásos tapasztalásnak, de a mai vallások helytelenül hangsúlyozzák, túlságosan elhanyagolják az istenimádás alapvetőbb közösségét. Az istenimádat mélyíti és tágítja az elme gondolkodóerőit. Az ima gazdagíthatja az életet, az istenimádás viszont rávilágít a beteljesülésre.

⁶ ¶ A kinyilatkoztatott vallás az emberi létezés egyesítő eleme. A kinyilatkoztatás egyesíti a történelmet, összehangolja a földtant, a csillagászatot, a természettant, a vegytant, az élőlénytant, a társadalomtant és a lélektant. A szellemi létezés a valódi lelke az ember mindenségrendjének.

5. A CÉLIRÁNYOS MAGVÁBANVALÓ FELSŐSÉGE

¹ Jóllehet a hit tényének megállapítása nem egyenértékű annak a ténynek az állításával, amit hiszünk, mindazonáltal az egyszerű életnek a személyiség szintjére való evolúciós fejlődése mutatja az elinduláshoz szükséges személyiség-potenciál meglétének tényét. És az idő-világegyetemben a magvábanvaló mindig felette áll a ténylegesnek. A fejlődő mindenségrendben a magvábanvaló az, ami lesz, és ami lesz, az pedig az Istenség célirányos rendelkezéseinek kibontakozása.

² A magvábanvalónak ugyanez a felsősége nyilvánul meg az elme fogalomalkotásának fejlődésében, amikor a kezdetleges állati félelem átalakul az Isten iránt egyre mélyülő tiszteletté és a világegyetem iránti egyre erősödő csodálattá. Az ősembernek több volt a vallásos félelme, mint a vallásos hite, és a szellem-magvábanvalóknak az elméletnyelgesek felettsége mutatkozik meg, amikor e gyáva félelem átalakul a szellemi valóságokban való élő hitté.

³ Az evolúciós vallást magyarázhatjátok lélektanilag, de a szellemi eredetű személyes-élményű vallást nem. Az emberi erkölcsiség felismerhet értékeket, azonban csakis a vallás képes ezeket az értékeket megőrizni, megnemesíteni és szellemivé lényegíteni. De e hatásoktól függetlenül a vallás valamivel több, mint érzelmileg telített erkölcsiség. A vallás az erkölcsiség számára olyan, mint a szeretet a kötelesség számára, mint a fiúi elismertség a rabszolgaság számára, mint a lényeg az anyag számára. Az erkölcsiség egy mindenható Szabályozót tár fel, egy szolgáltni való Istenséget; a vallás egy mindenkit-szerető Atyát mutat meg, egy imádni és szeretni való Istent. És ez megint csak azért van így, mert a vallás szellemi lehetőségessége felette áll az evolúciós erkölcsiség kötelezettség-ténylegességének.

6. A VALLÁSOS HITBELI MEGGYŐZŐDÉS

¹ A vallási félelem bölcséleti kiküszöbölése és a tudomány folyamatos fejlődése nagyban fokozza a hamis istenek halandóságát; és még ha ezek az ember-alkotta istenségek pillanatnyilag köddel takarják is el a szellemi látképet, végül lerombolják az örökkévaló szeretet élő Istenét oly sokáig homályba borító tudatlanságot és babonáságot. A teremtmény és a Teremtő közötti viszony élő tapasztalás, lendületes vallásos hit, mely pontosan nem meghatározható. Az élet valamely részét elkeríteni és vallásnak nevezni nem más, mint felbomlasztani az életet és eltorzítani a vallást. És éppen ez az oka annak, hogy az imádat Istene miatt tart igényt vagy teljes odaadásra vagy semmilyenre.

² Az ősemberek istenei talán nem voltak többek, mint a maguk árnyékai; az élő Isten az az isteni fény, melynek megszakadása jelenti a teljes tér teremtés-árnyékát.

³ ¶ A bölcséleti úton előbbre jutott vallási hívó hisz a személyes üdvözülés valamilyen személyes Istenében, valamiben, ami több, mint valóság, érték, teljesítményszint, fennkölt folyamat, átalakulás, a tér-idő végleges volta, eszményítés, az energia megszemélyesülése, gravitációs entitás, emberi kivétel, a sajátlényeg eszményítése, a természet ereje, a jóságra való hajlam, az előremutató evolúciós készlet, vagy magasztos feltevés. A vallási hívó a szeretet Istenében hisz. A szeretet a vallás lényege és a felsőbbrendű polgárosodott társadalom kútforrása.

⁴ A hit a valószínűség bölcséleti Istenét átalakítja a személyes vallásos tapasztalásban való bizonyosság üdvözítő Istenévé. A kételkedés kihívást jelenthet a hittudományi elméletek számára, ám a személyes tapasztalás megbízhatóságában való bizodalom megerősíti a magát hitté kinőtt hiedelem igazságát.

⁵ Istennel kapcsolatos meggyőződéseket le lehet vezetni bölcs érvelésen keresztül, de az egyén csak hit révén, személyes tapasztaláson keresztül válik Istent ismerővé. Sok mindenben, ami az élet részét képezi, számolni kell a valószínűséggel, viszont amikor a mindenségrendi valósággal teremt kapcsolatot az ember, bizonyosságot tapasztalhat meg, amint az ilyen jelentéstartalmakhoz és értékekhez élő hit révén közelít. Az Istent ismerő lélek ki meri jelenteni, hogy „tudom”, még akkor is, amikor az Istenre vonatkozó eme tudását megkérdőjelezi a hitetlen ember, aki tagadja e bizonyosságot, mert azt nem teljesen támasztja alá értelmi okszerűség. Minden ilyen kétkedőnek a hívó csak azt válaszolja, hogy „Honnan tudod, hogy én nem tudom?”

⁶ ¶ Bár az értelem mindig megkérdőjelezheti a hitet, a hit mindig kiegészítheti mind az értelmet, mind az okszerű gondolkodást. Az értelem teremt a valószínűséget,

melyet a hit képes erkölcsi meggyőződéssé, sőt szellemi tapasztalássá alakítani. Isten az első igazság és az utolsó tény; ezért ered minden igazság őbenne, s ezért létezik minden tény őhozzá viszonyulva. Az Isten tiszta igazság. Igazságként az ember megismerheti Istent, de Isten megértéséhez — megmagyarázásához — az embernek fel kell fedeznie a világegyetemek mindenségének tényét. Az Isten igazságának megtapasztalása és az Isten tényével kapcsolatos tudatlanság közötti nagy szakadékot csakis élő hit révén lehet áthidalni. Az értelem önmagában nem képes összhangot teremteni a végtelen igazság és az egyetemes tény között.

⁷ A hiedelem talán nem képes ellenállni a kétségnek és legyőzni a félelmet, a hit viszont mindig győzedelmeskedik a kételkedés felett, mert a hit egyaránt együtttható és élő. Az együttthatónak az ellenhatóval szemben, az igazságnak a tévedéssel szemben, a tapasztalásnak az elmélettel szemben, a szellemi valóságoknak az idő és tér elszigetelt tényével szemben mindig előnye van. E szellemi meggyőződés elsőpró bizonyítékát a szellem ama társadalmi gyümölcsei jelentik, melyeket a hívők, a hittelt bírók teremnek ezen igaz szellemi tapasztalás eredményeként. Jézus mondta: „Ha úgy szeretitek a társaitokat, amint én szerettelek titeket, akkor mindenki tudni fogja, hogy az én tanítványaim vagytok.”

⁸ ¶ A tudomány számára Isten egy lehetőség, a lélektan számára kívánatosság, a bölcelet számára valószínűség, a vallás számára bizonyosság, a vallásos tapasztalás ténylegessége. Az értelem megköveteli, hogy a valószínűség Istenét megtalálni nem képes bölcelet nagyon tisztelje azt a vallásos hitet, amely képes a bizonyosság Istenének megtalálására és meg is találja azt. A tudománynak nem szabad a vallásos tapasztalást a hihetőség szintjén figyelmen kívül hagynia, addig nem, amíg fenntartja azt a feltevését, hogy az ember értelmi és bölceleti felruházottsága egyre csekélyebb mértékű értelmi képességekből emelkedett ki, ahogy egyre visszább nyúlnak, eljutva végül ahhoz az ősi élet-eredethez, mely teljes mértékben mentes volt mindenféle gondolkodástól és érzéstől.

⁹ Az evolúciós tényeket nem szabad szembeállítani az Istent ismerő halandó vallásos életében megjelenő szellemi tapasztalás bizonyossága valóságának igazságával. Az értelmes embereknek fel kell hagyniuk a gyerekes okoskodással és meg kell próbálkozniuk a felnőtt következetes gondolkodás alkalmazásával, azzal az okszerű gondolkodással, mely elviseli az igazság fogalmát a tény megfigyelése mellett. A tudományos anyagelvűség csődbe jutott, amikor az egyes visszatérő világegyetemi jelenségek ellenében is kitart, azzal újítva meg a bevett ellenvetéseit, hogy a kétségkívül fejlebb létöt visszautalja azzá, ami

kétségkívül lejjebb van. A következetesség megköveteli a célirányos Teremtő tevékenységeinek elismerését.

¹⁰ A szerves evolúció tény; a célirányos vagy fokozatos evolúció igazsága következetessé teszi az evolúció egyre magasabb szintek elérésében megnyilvánuló, egyébként ellenmondásos jelenségeit. Minél magasabb szintre jut el valamely tudós a választott tudományában, annál inkább el fog pártolni az anyagelvű ténybeli elméletek mellől a Legfelsőbb Elme uralmának mindenségrendi igazságához. Az anyagelvűség kisebbiti az emberi életet; Jézus evangéliuma minden halandót felettébb megnövel és mennyieien megnesemít. A halandói létet úgy kell elképzelni, mint amely azon izgalmas és magával ragadó tapasztalás felismerésének valóságát alkotja, amelyben az emberi felemelkedés és az isteni és üdvös alászállás találkozik.

7. AZ ISTENI BIZONYOSSÁGA

¹ Az Egyetemes Atya, lévén függetlenül létező, egyúttal önmagát magyarázó is; ő ténylegesen benne él minden józan halandóban. De nem lehettek bizonyosak Isten felől, hacsak nem ismeritek meg őt; a fiúi elismertség az egyetlen tapasztalás, mely az atyaságot bizonyossá teszi. A világegyetem mindenütt változóban van. A változó világegyetem függő világegyetem; az ilyen teremtésrész nem lehet sem végleges, sem abszolút. Egy véges világegyetem teljes mértékben függ a Véglegestől és az Abszolúttól. A világegyetem és az Isten nem ugyanaz; az egyik ok, a másik okozat. Az ok abszolút, végtelen, örökkévaló és változhatatlan; az okozat pedig tér-idő jellegű és tapasztalás-meghaladó, de folyton változó, mindegyre növekvő.

² Az Isten az egyetlen önmagától keletkezett tény a világegyetemben. Ő a titka a dolgok és lények teljes teremtésszerűsége rendjének, tervének és céljának. A mindenütt-változó világegyetemet abszolút változhatatlan törvények, egy változhatatlan Isten szokásai szabályozzák és tartják biztos egyensúlyban. Az Isten ténye, az isteni törvény maga változhatatlan; az Isten igazsága, az ő viszonya a világegyetemhez pedig olyan viszonylagos kinyilatkoztatás, mely mindig tud alkalmazkodni az állandóan fejlődő világegyetemhez.

³ ¶ Az Isten nélküli vallást feltalálni akarók olyanok, mint azok, akik gyümölcsöt akarnak szedni gyümölcsfa nélkül, akik gyermeket akarnak szülők nélkül. Nincsenek következmények okok nélkül; csak a VAGYOK okozatlan. A vallásos tapasztalás ténye maga után vonja Istent, és az ilyen személyes tapasztalás Istenének személyes Istenségnek kell lennie. Nem imádkozhattok vegytani képülethez, nem fohászodhattok mennyiségteni egyenlethez,

nem imádhattok feltevést, nem bízhattok kiindulási feltételben, nem létesíthettek bensőséges közösséget folyamattal, nem szolgálhattok elvont fogalmat és nem lehetek szeretetteljes viszonyban törvénnyel.

⁴ Igaz, hogy számos, nyilvánvalóan vallásos vonás kinőhet nem vallásos gyökerekből is. Az ember képes értelmileg tagadni Istent és mégis erkölcsileg jónak, állhatatosnak, fiúinak, őszintének, sőt még eszményelvűnek is lenni. Az ember képes számos tisztán emberbaráti ágat oltani a maga alapvetően szellemi természetébe és így kétségtelenül bizonyítani állításait egy istentelen vallás mellett, azonban az ilyen tapasztalás mentes a továbbélő értékektől, az Isten-ismeréstől és az Istenhez való felemelkedéstől. Az ilyen halandói tapasztalás csak társadalmi gyümölcsöket terem, nem szellemieket. Az oltvány határozza meg a gyümölcs természetét, függetlenül attól, hogy az éltető tápot az elmével és a szellemmel való eredeti isteni felruházottság gyökereiből kapja.

⁵ A vallás értelmi ismertetőjele a meggyőződés; a bölcséleti ismérve a következetesség; a társadalmi gyümölcse pedig a szeretet és a szolgálat.

⁶ ¶ Az Istent ismerő egyén nem olyan, aki nem látja a nehézségeket vagy figyelmen kívül hagyja az akadályokat, melyek az Isten megtalálásának útjában állnak a babonáság, a hagyomány és a legújabb idők anyagelvű irányzatainak zavarában. Ő már szembekerült mindezen elrettentő dolgokkal és legyőzte azokat, fölébük kerekedett élő hit révén, és ellenükben is eljutott a szellemi lét felföldjeire. Igaz azonban, hogy a befelé Istenben bizonyosságot mutatók közül sokan azért félnek e meggyőződésbeli érzéseiket megerősíteni, mert az Istenben való hit ellen kifogásokat felsorakoztatók és az azzal járó nehézségeket felnagyítók sokan vannak és agyfáruktak. A hibák bírálgatásához, a kérdeztetéshez vagy az akadémikuskodáshoz nem kell nagy ész. Viszont igenis kiváló elme kell e kérdések megválaszolásához és e nehézségek megoldásához; a hitbéli meggyőződés a legnagyobb módszer minden ilyen felszínes vita kezelésére.

⁷ ¶ Ha a tudomány, a bölcsélet vagy a társadalomtan veszi magának a bátorságot és rögzíttelvé válik az igaz vallás látnokaival való vitában, akkor az Istent ismerő embereknek az ilyen indokolatlan tételességre a személyes szellemi tapasztalás meggyőződésének messzebb tekintő hitelvességével kell válaszolniuk, „tudom, hogy mit tapasztaltam meg, mert én a VAGYOK fia vagyok”. Ha a hívó személyes élményét hitelvitatja, akkor a megtapasztalható Atya e hitben-született fia a nem vitatható hittellel, az Egyetemes Atyánál való tényleges fiú elismerésének kinyilvánításával válaszolhat.

⁸ Csak korlátlan valóság, mely abszolút, merhet következetesen merevnek lenni. A rögzíttelvéseget vállalók előbb-utóbb szükségszerűen belefutnak az energia Abszolút voltának, az igazság Egyetemes voltának és a szeretet Végtelen voltának karjába, már ha következetesek akarnak maradni.

⁹ Ha a mindenségrendi valósághoz való nem vallásos közeledés vitatni meri a hitbéli meggyőződést annak nem bizonyított helyzete alapján, akkor a szellemet megtapasztalt ember hasonlóképpen merev elven vitathatja a tudomány tényeit és a bölcsélet hiedelmeit azon az alapon, hogy azok ugyancsak nem bizonyítottak; azok hasonlóképpen a tudós vagy a bölcselő tudatából származó tapasztalások.

¹⁰ ¶ Megvan a jogunk ahhoz, hogy a minden világegyetemi tapasztalás legbizonyosabbikának vegyük Istent, a minden jelenlét legelkerülhetetlenebbjét, a minden tény legvalóságosabbikát, az összes igazság legelőbbikét, az összes barát legszeretetre méltóbbikát és az összes érték legistenibbjét.

8. A VALLÁS TANÚSÁGAI

¹ A vallás valóságának és hathatóságának legerősebb bizonyítékát az *emberi tapasztalás ténye* alkotja; nevezetesen az, hogy az ember, mely természetesen ijedős és gyanakvó, eredendően fel van ruházva az önfenntartás erős ösztönével és a halál utáni továbbélésre való törekvéssel, hajlandó a jelenének és jövőjének legfontosabb érdekeit azon erő és személy gondjára és irányítására teljes mértékben rábízni, amelyet a hite révén Istenként jelöl meg. Ez minden vallás központi igazsága. Nincs két vallás, mely egyetértene abban, hogy ez az erő vagy személy mit is kíván az embertől e gondoskodásért és végső üdvösségért cserébe; valójában mind többé-kevésbé eltérő véleményen van.

² Megfigyelve valamely vallás elhelyezkedését az evolúciós sorban, a legjobban úgy alkothatunk róla véleményt, ha megnézzük erkölcsi ítéleteit és erkölcstani mércéit. Minél magasabb rendű valamely vallás, annál inkább bátorítja az állandóan fejlődő társadalmi erkölcsiséget és erkölcstani műveltséget, és maga is bátorítást kap ezektől. Nem ítéltethetjük meg a vallást az azt kísérő polgárosodott viszonyok jellege alapján; jobban tesszük, ha valamely polgárosodott társadalom valódi természetét a vallásának tisztasága és nemessége révén véleményezzük. A világ számos nemes vallási vezetője gyakorlatilag tanulatlan ember volt. Az örök valóságokban való üdvös hit gyakorlásához nem szükséges a világ bölcsessége.

³ A különféle korok vallásai közötti különbség teljesen attól függ, hogy milyen különbség van az ember valóság-felfogásában és hogy milyen különbségek vannak az erkölcsi értékek, az erkölcstani viszonyok és a szellemvalóságok felismerésében.

⁴ ¶ Az erkölcstan külső társadalmi vagy faji tükrre hű képet mutat a belső szellemi és vallásos fejlődés egyébként megfigyelhetetlen alakulásáról. Az ember mindig is az általa ismert legjobb fogalmakban, legmélyebb tartalmú eszmékben és legmagasabb rendű eszményképekben gondol Istenre. Még a történelmi vallás is mindig az általa felismert legmagasabb rendű értékekből alkotta meg a maga Isten-fogalmait. Minden értelmes teremtmény az általa ismert legjobb és legmagasabb rendű dolgot nevezi Istennek.

⁵ Az észre és az értelmi kifejeződésre szorítkozó vallás mindig is vette magának a bátorságot, hogy a maga erkölcstani-műveltségi és erkölcsi-fejlődési mércéi alapján bírálja a polgárosodott társadalmat és az evolúciós haladást.

⁶ Míg a személyes vallás megelőzi az emberi erkölcsök kialakulását, addig feljegyzett, sajnálatos tény, hogy az intézményesített vallás mindig is lemaradt az emberfajtak

lassan változó erkölcsi mögött. A szervezett vallás maradian késlekedőnek bizonyult. A látnokok rendszerint a vallási fejlődés élére állva vezették a népet; a hittudósok pedig rendszerint visszafogták őket. A vallás, lévén belső vagy személyes tapasztalás tárgya, sohasem képes messze megelőzni a fajok értelmi fejlődését.

⁷ Ám a vallást sohasem gyarapítja az úgynevezett csodás dolgokhoz fordulás. A csodák keresése a varázslási jellegű kezdetleges vallásokhoz való visszatérés. Az igaz vallásnak semmi dolga az állítólagos csodákkal, és a kinyilatkoztatott vallás sem utal csodákra úgy, mint a fennhatóságának bizonyítékára. A vallás mindig is személyes tapasztalásban gyökerezik és arra támaszkodik. És a ti legmagasabb rendű vallásotok, Jézus élete is éppen ilyen személyes tapasztalás volt: az ember, a halandó ember kereste Istent és meg is találta őt teljességben a húsvér testben eltöltött rövid élet alatt, míg ugyanezen emberi tapasztalásban megjelent az embert kereső és a végtelen felsőségű tökéletes lélek teljes megalégedésére meg is találó Isten. És az bizony vallás, mégpedig a Nebadon világegyetemben eddig kinyilatkoztatott legmagasabb rendű vallás — a názáreti Jézus földi élete.

⁸ [Közreadta egy nebadoni Melkizedek.]